

Het boerenweefgetouw is een museumstuk geworden

Leo Nijkamp

Afbeelding van een schilderij van de Haaksbergse schilder Herman van der Haar

locatie: Museum Jannink

Het weefgetouw, eeuwen kletterend in de Twentse hoeven, is een museumstuk geworden. Als in de winter het landwerk stil lag, was de boer bezig in de weefkamer. Deze bevond zich opzij van de deel en had een verlaagde vloer om voor de omvangrijke installatie onder het aflopende dak voldoende ruimte te hebben. De lage zolder, het gesloten houden van de kleine vensters en de lemen vloer droegen bij aan een hoge vochtigheidsgraad, wenselijk voor het goed lopen van de draden. De wever bediende het getouw met handen en voeten, zittend op een bank. Het spinnen en weven werd op vrijwel elke boerderij beoefend. De gezinnen leidden een sober bestaan en waren op zelfverzorging aangewezen. Bij het weven brachten zij vaak meer voort dan zij zelf nodig hadden. De overproductie ging naar langs komende handelaars, die het elders in het land aan de man brachten. De succesvolle ondernemers richtten na verloop van tijd productiebedrijfsjes op en zetten daar mensen aan het werk. Zij noemden zich fabriqueurs, waaruit de fabrikanten zijn voort gekomen. Het ontstaan van de grootindustrie betekende het einde van de huishijverheid. Duizenden thuiswevers kwamen in de fabrieken terecht, omdat zij van de boerderij alleen niet konden bestaan.

De fortuinlijke fabrikanten gaven steun aan ontginningen en de ontwikkeling van landbouw en cultuur. De verwantschap tussen boer en industrie was volgens Twentekenner Johan Buursink nergens groter dan hier. De welvaart in Enschede is begonnen in de weefkelder van de boer.